

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PAOLO MENGOZZI
esitatud 22. mail 2014¹

Kohtuasi C-108/13

Mac GmbH
versus
Põllumajandus-, toidu- ja metsandusministeerium

(eelotsusetaotlus, mille esitas Conseil d'État (Prantsusmaa))

Kaupade vaba liikumine — Koguselised piirangud — Samaväärse toimega meetmed —
Taimekaitsevahendid — Toote turuleviimise luba — Paralleelimport — Vastavalt direktiivile
91/414/EMÜ antud turuleviimise loa olemasolu nõue ekspordiriigis

I. Sissejuhatus

1. Käesolev eelotsusetaotlus, mille Conseil d'État (Prantsusmaa) esitas kohtuvaidluses, mille poolteks on äriühing Mac GmbH (edaspidi „Mac”) ning põllumajandus- ja kalandusminister ja mille esemeks on mainitud ministri keeldumine anda paralleelimpordi korras Prantsusmaa turule viimise luba taimekaitsevahendile, millele on niisugune luba antud Ühendkuningriigis, puudutab ELTL artiklite 34 ja 36 tõlgendamist.

2. Eelotsusetaotluses soovitakse teada, kas asutamislepingus kaupade vaba liikumist käitlevate sätetega on vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud paralleelimpordi loa andmine lihtmenetluses üksnes taimekaitsevahenditele, millele on ekspordiliikmesriigis välja antud direktiivile 91/414/EMÜ² (edaspidi „direktiiv”) vastav turuleviimise luba (edaspidi „TVL”), ja mis seetõttu takistavad nende toodete paralleelset reimporti.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiiv taimekaitsevahendite turuleviimise kohta (EÜT L 230, 19.8.1991, lk 1; ELT eriväljaanne 03/11, lk 332). Direktiivi 91/414 on korduvalt muudetud ning tunnistatud kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

1. Esmane õigus

3. ETLT artikkel 34 keelab liikmesriikide vahelised koguselised piirangud impordile ja kõik muud samaväärse toimega meetmed. ETLT artikkel 36 näeb ette, et „[a]rtiklite 34 ja 35 sätted [ei välista] ekspordi, impordi või transiitkaupade suhtes kehtestatud keelde või piiranguid, kui need on õigustatud inimeste või loomade elu ja tervise kaitse või taimekaitse seisukohalt. Sellegipoolest ei või need keelud või piirangud kujutada endast ei suvalise diskrimineerimise vahendit ega liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piiramist.”

2. Direktiiv

4. Direktiiv näeb ette ühtsed eeskirjad taimekaitsevahenditele lubade andmise, nende ülevaatamise ja tühistamise tingimuste ja korra osas³ eesmärgiga ühelt poolt kaotada mainitud toodete ja taimsete saaduste vaba liikumise takistused, mis tulenevad siseriiklike õigusnormide erinevustest⁴ ning teiselt poolt tagada inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kõrge kaitsetase ohu ja riskide eest, mis tulenevad taimekaitsevahendite halvasti kontrollitud kasutamisest⁵.

5. Direktiivi artikli 3 lõige 1 sätestab, et „[l]iikmesriigid näevad ette, et taimekaitsevahendit võib nende territooriumil turule viia ja kasutada üksnes juhul, kui nad on asjaomase vahendi kasutamiseks andnud loa vastavalt käesolevale direktiivile [...]”. Taimekaitsevahendi importimine ühenduse territooriumile on samaväärne turuleviimisega selle direktiivi tähenduses⁶.

6. Direktiivi artikli 4 lõike 1 punktides b–f on öeldud, et tingimused, mis peavad olema täidetud, et taimekaitsevahendile luba antaks, puudutavad eeskätt toote tõhusust ning kahjulike mõjude puudumist inimeste või loomade tervisele ja keskkonnale. Sama artikli lõike 3 kohaselt tagavad liikmesriigid, et nende nõuete täitmist „kontrollitakse ametlike või ametlikult tunnustatud katsete või analüüsidega, mis tehakse asjaomase taimekaitsevahendi kasutamise jaoks asjakohastes põllumajandus-, taimetervise- ja keskkonnatingimustes, mis on tüüpilised asjaomase liikmesriigi territooriumil kohas, kus asjaomane toode on kasutamiseks ette nähtud”.

7. Direktiivi artikli 9 lõike 1 esimene lõik näeb ette, et „[t]aimekaitsevahendi loa taotluse esitab isik, kes vastutab kõnealuse taimekaitsevahendi esmakordse turuleviimise eest liikmesriigis, või esitatakse taotlus tema nimel pädevatele asutustele igas liikmeriigis, kus kõnealune taimekaitsevahend kavatakse turule viia”. Kui taimekaitsevahendile on juba antud luba mõnes teises liikmesriigis, peab see liikmesriik, kus loataotlus esitatakse, vastavalt direktiivi artikli 10 lõikes 1 sätestatud loobuma nõudest korrata katseid ja analüüse, mis on kõnealuses teises liikmesriigis seoses taimekaitsevahendi lubamisega juba tehtud, tingimusel et kõnealuse vahendi kasutamise seisukohast asjakohased põllumajandus-, taimekaitse- ja keskkonnatingimused (kaasa arvatud kliimatingimused) on kahes asjaomases piirkonnas võrreldavad, ning teatud tingimustel lubama kõnealuse vahendi turuleviimist enda territooriumil. Seevastu ei sisalda direktiiv sätteid, mis reguleeriksid loa andmise tingimusi juhtudel, kui toodet imporditakse paralleelselt.

3 — Direktiivi artikli 2 punktis 1 on mõiste „taimekaitsevahendid” määratletud kui „toimeained ja ühte või mitut toimeainet sisaldavad preparaadid, mis on esitatud sellisel kujul, nagu neid kasutajale tarnitakse” ning mis on ette nähtud samas punktis loetletud funktsioonide täitmiseks.

4 — Vt põhjendused 5 ja 6.

5 — Vt eelkõige põhjendus 9.

6 — Artikli 2 punkti 10 teine lause.

3. Määrus nr 1107/2009

8. Kuigi määrus nr 1107/2009, mis jõustus 14. detsembril 2009 ja asendab direktiivi, ei kuulu põhikohtuasjas *ratione temporis* kohaldamisele, sisaldab see sätteid, mis tuleks esile tuua. Selle määruse artikli 52 „Paralleelne kaubandus” lõige 1 sätestab:

„Tingimusel et saadakse paralleelse kaubanduse luba, võib ühes liikmesriigis (päritoluliikmesriik) lubatud taimekaitsevahendit kasutusele võtta, turule lasta ja kasutada teises liikmesriigis (sihtliikmesriik), kui see liikmesriik määrab kindlaks, et kõnealune taimekaitsevahend on oma koostiselt identne tema territooriumil juba lubatud taimekaitsevahendiga (võrdlustoode). Taotlus esitatakse sihtliikmesriigi pädevale asutusele.”

9. Sama artikli lõige 2 näeb ette, et paralleelse kaubanduse luba antakse lihtsustatud korras 45 päeva jooksul pärast täieliku taotluse saamist ning et liikmesriigid annavad üksteisele taotluse korral kümne päeva jooksul pärast taotluse saamist vajalikku teavet hindamaks, kas toode on võrdlustoodega samane. Lõike 3 punktides a–c on täpsustatud tingimused, mille olemasolul peetakse taimekaitsevahendeid võrdlustoodetega identseks⁷ ning lõige 4 näeb ette, et „[a]ndmenõudeid võib muuta või täiendada” ning et „sellise taimekaitsevahendi taotluse puhul, millele on juba antud paralleelse kaubanduse luba”, „kehtestatakse täiendavaid üksikasju ja erinõudeid”. Lõigetes 5–8 on välja toodud turuleviimise ja kasutamise tingimused taimekaitsevahendite osas, millele on väljastatud paralleelse kaubanduse luba, nimetatud loa kehtivusaeg ja kehtimise tingimused, eeskätt juhtudeks, kui võrdlustoode loa valdaja võtab loa tagasi, selle loa suhtes kehtiv regulatsioon ja tagasivõtmise tingimused juhtudel, kui toote luba võetakse tagasi päritoluliikmesriigis. Lõige 9 näeb ette, et juhul kui toode, millele luba taotletakse, ei ole lõike 3 kohaselt identne võrdlustoodega, võib sihtliikmesriik anda loa üksnes pärast täielikku hindamist vastavalt määruse nr 1107/2009 artiklile 29, mis sisuliselt asendab direktiivi artiklit 4. Lisaks on lõigetes 10 ja 11 ette nähtud teatud erandid paralleelkaubanduse lubade regulatsiooni kohaldamise suhtes ja sätted, mis puudutavad paralleelkaubanduse lubadega seonduva teave avalikustamist.

B. Siseriiklik õigus

10. Code rurali (maaelu seadustik) artikli L 253-1 redaktsioon, mis kehtis põhikohtuasja esemeks oleva haldusotsuse tegemise kuupäeval⁸, näeb ette, et „[l]õppkasutajal on keelatud taimekaitsevahendeid turule viia, kasutada ja omada, kui nende kohta ei ole välja antud turuleviimise luba [...]”.

11. Code rurali artikli R. 253-52 redaktsioon, mis kehtis põhikohtuasja esemeks oleva haldusotsuse tegemise kuupäeval⁹, sätestab:

„Sellise taimekaitsevahendi sissevedu riigi territooriumile, mis on pärit Euroopa Majanduspiirkonna riigist, kus taimekaitsevahendile on juba antud [...] luba vastavalt direktiivile [...], ja mis on samane tootega, mida edaspidi nimetatakse „võrdlustooteks”, on lubatud järgmistel tingimustel:

Võrdlustootel peab olema [...] luba, mille annab [...] välja minister, kelle haldusalasse kuulub põllumajandus,

7 — Nimelt: „a) need on toodetud sama ettevõtte või seotud ettevõtte poolt või samale tootmisprotsessile vastava litsentsi alusel; b) nad on toimeainete, taimekaitseainete ja sünergistide spetsifikatsioonilt ja sisalduselt ning formulatsioonilt tüübilt identsed ning c) nad on identsed või samaväärsed muude koostisainete, pakendi suuruse, materjali või vormi poolest, mis on seotud võimaliku ebasoodsa mõjuga vahendi ohutusele inimeste või loomade tervisele või keskkonnale.”

8 — 31. detsembrist 2006 kuni 14. juulini 2010 kehtinud redaktsioon.

9 — 20. märtsist 2007 kuni 1. juulini 2012 kehtinud redaktsioon.

Riigi territooriumile sisse veetud toote samasuts võrdlustootega hinnatakse kolme järgmise kriteeriumi alusel:

mõlema toote ühine päritolu selles mõttes, et need tootis sama valemi järgi sama äriühing või tootsid ettevõtjad, kes on seotud või töötavad litsentsi alusel;

toodetud sama toimeainet või samu toimeaineid kasutades;

sama toime, võttes arvesse erinevusi, mis võivad esineda toote kasutamise seisukohast oluliste põllumajanduslike, fütosanitaar- ja keskkonnatingimuste, eelkõige kliimatingimuste osas.”

12. Artikkel R. 253-53¹⁰ sätestab, et loetelu andmetest, eelkõige andmetest loa taotleja ja taotluse esemeks oleva toote kohta, mis tuleb esitada Euroopa Majanduspiirkonna riigist pärit taimekaitsevahendile turuleviimise loa taotlemisel, kehtestatakse selle ministri määrusega, kelle haldusalasse kuulub põllumajandus. Sama artikkel näeb ette, et minister, kelle haldusalasse kuulub põllumajandus, võib riigi territooriumile veetava toote ja võrdlustoote samasuse tuvastamiseks kasutada võrdlustoote toimikus toodud andmeid, paluda võrdlustootele välja antud loa valdajal esitada tema käsutuses olev teave, ning küsida teavet selle riigi ametiasutustelt, kes andis riigi territooriumile veetavale tootele turuleviimise loa vastavalt direktiivi artikli 9 lõikele 5.

13. Code rurali artikli R. 253-55 redaktsioon, mis kehtis põhikohtuasja esemeks oleva haldusotsuse tegemise kuupäeval¹¹, sätestab:

„Turuleviimise loa andmisest riigi territooriumile toodud tootele võib keelduda või see võidakse kehtetuks tunnistada:

- 1) põhjustel, mis on seotud inimeste ja loomade tervise kaitse ja keskkonnakaitsega;
- 2) kui puudub samasus artikli R. 253-52 tähenduses võrdlustootega;
- 3) pakendi või märgistuse mittevastamisel nõuetele, mis on toodud 11. mai 1937. aasta dekreediga, millega kohaldatakse 4. augusti 1903. aasta Loi concernant la répression des fraudes dans le commerce des produits utilisés pour la destruction des ravageurs des cultures (seadus kultuurtaimede kahjurite hävitamiseks kasutatavate toodetega kauplemisel esinevate pettuste vastase võitluse kohta), artiklites 1–4.

Enne turuleviimise loa andmisest keeldumist või enne loa kehtetuks tunnistamist antakse loa taotlejale või valdajale võimalus esitada ministrile, kelle haldusalasse kuulub põllumajandus, oma seisukohad.”

III. Asjaolud, menetlus põhikohtuasjas, eelotsuse küsimus ja menetlus Euroopa Kohtus

14. Taimekaitsevahendile Cerone oli Prantsusmaal antud TVL, mis oli väljastatud Bayer Cropscience France'ile vastavalt direktiivis sätestatud. Seejärel lubati toodet paralleelimpordi korras Ühendkuningriigis turustada nimetuse „Agrotech Ethephon” all¹².

15. Mac esitas 27. novembril 2007 toote Argotech Ethephon kohta taotluse paralleelimpordi loa jaoks Prantsusmaal, et turustada toodet nimetuse „Mac Ethephon” all.

10 — 20. märtsist 2007 kuni 1. juulini 2012 kehtinud redaktsioon.

11 — Alates 23. septembrist 2006 kehtinud redaktsioon.

12 — Luba kuulus äriühingule Agrotech Trading GmbH. Võrdlustooteks Ühendkuningriigis oli Cerone, mille TVL-luba oli väljastatud Bayer Cropscience Ltd-le.

16. Agence française de sécurité sanitaire des aliments (Prantsuse toiduohutuse amet; edaspidi „AFSSA”) rahuldab taotluse 20. veebruaril 2008, märkides et toote Agrotech Ethephon toimeaine on sama päritoluga kui võrdlustoote Cerone toimeaine, ning et nende koostist tervikuna võib pidada samaseks.

17. Minister, kelle haldusalasse kuulub põllumajandus, jättis 29. mail 2009 loataotluse rahuldamata, kuna toote Agrotech Ethephon kohta ei olnud Ühendkuningriigis vastavalt direktiivile välja antud luba, ning see on vastuolus Prantsuse code rurali artiklis R. 253-52 sätestatuga (edaspidi „keeldumisotsus”).

18. Mac esitas 21. juulil 2009 kaebuse, milles palus keeldumisotsuse tühistada, väites et code rurali artikkel R. 253-52 on vastuolus ELTL artikliga 34, kuna ei võimalda anda paralleelimpordi luba tootele, millele on niisugune luba antud ekspordriigis.

19. Tribunal administratif de Paris' (Pariisi esimese astme halduskohus) esimees edastas 16. veebruari 2011. aasta määrusega kaebuse Conseil d'État'le¹³, kes otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas ELTL artiklitega 34 ja 36 on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega on taimekaitsevahendile paralleelimpordi korras turule viimise loa andmiseks kehtestatud eelkõige tingimus, et asjaomasel tootel peab olema ekspordriigis vastavalt direktiivile [...] välja antud turuleviimise luba, ning mis ei võimalda seega paralleelimpordi korras turule viimise luba välja anda tootele, millel on ekspordriigis paralleelimpordi korras turule viimise luba ja mis on samane tootega, millel on importriigis turuleviimise luba?”

20. Mac, Prantsuse valitsus ja Euroopa Komisjon esitasid Euroopa Kohtule oma kirjalikud seisukohad ning suulised seisukohad 6. märtsil 2014 peetud kohtuistungil.

IV. Poolte märkuste kokkuvõte

21. Mac väljendab esimese võimalusena seisukohta, et ekspordriigis vastavalt direktiivile välja antud loa olemasolu nõue kujutab endast piirangut, mis on vastuolus ELTL artikliga 34. Mac leiab, et eristada tuleb ühelt poolt juhtumeid, kus taimekaitsevahend viiakse liikmesriigis esmakordselt turule – mille kohta kehtib direktiivis sätestatu –, ning teiselt poolt juhtumeid, kus paralleelimpordi korras soovitakse turule viia taimekaitsevahendit, millele on importliikmesriigis TVL juba välja antud, ja mis kuuluvad kaupade vaba liikumise valdkonda.

22. Ta märgib esiteks, et tema soovitud importtoote võrdlustootele on juba varem antud kaks direktiivile vastavat luba Prantsusmaal ja Ühendkuningriigis (nimetuse Cerone all), samuti paralleelimpordi luba Ühendkuningriigis (nimetuse Agrotech Ethephon all). Neil asjaoludel kujutab täiendav nõue, et soovitud importtootele peab ka Ühendkuningriigis olema välja antud direktiivile vastav TVL – nõue, mida pealegi ei oleks võimalik täita, kuna direktiivis ei ole ette nähtud loa andmise menetlust paralleelselt imporditava toote puhul – endast koguselise impordipiiranguga samaväärset meetet, mis on vastuolus ELTL artikliga 34, ning ühtlasi kohaldataks direktiivi ebaõigelt.

23. Lisaks ei ole niisuguse loa nõue vastavuses eesmärgiga kaitsta inimeste või loomade tervist ja keskkonda – millele keeldumisotsuses ei ole isegi viidatud –, kuna imporditava tootega seotud riskide kindlakstegemiseks vajalikud analüüsid on juba tehtud ning sarnaseid analüüse on tehtud võrdlustoote kohta. Isegi kui eeldada, et nimetatud eesmärk õigustab nõude olemasolu, on see nõue igal juhul

13 — Tuginedes code de justise administrative (haldusmenetluse seadustik) artiklile R. 351-2.

ebaproportsionaalne, kuna eksisteerib muid, vähem piiravaid meetmeid, nagu eeskätt direktiiviga ette nähtud teabevahetamise korra raames antud võimalus pöörduda eksportliikmesriigi pädevate asutuste poole, mis tagab kõigi andmete olemasolu kõigi taimekaitsevahendite kohta ning võimaldab hõlpsalt kontrollida, kas toode, millele paralleelimpordi jaoks luba taotletakse, on samane võrdlustootega.

24. Teiseks heidab Mac Prantsusmaa ametiasutustele ette, et tema loataotluse rahuldamata jätmisel viidati ainuüksi sellele, et kõnesoleval tootel ei ole Ühendkuningriigis TVL, mis on välja antud „vastavalt” direktiivile, ilma et oleks uuritud, kas mainitud toode on samane Prantsuse turul juba müüdava tootega ja kas selle kohta võib seega kehtida viimati mainitule antud luba. Mac väidab, et Euroopa Kohtu praktikast tulenevad paralleelimpordi korras turule viidavate taimekaitsevahendite suhtes erireeglid, mille kohaselt sõltub see ainuüksi tingimusest, et importliikmesriigis peab olema välja antud TVL-luba tootele, mis on samane soovitava importtootega. Sellest kohtupraktikast tulenevat peaks kohaldatama ka niisuguste toodete puhul, mida imporditakse paralleelimpordi korras korduvalt, vähemalt tuleks seda teha niisugustel asjaoludel nagu käesolevas põhikohtuasjas, st juhtudel kui toodet reimporditakse liikmesriiki, kus anti välja esimene direktiivile vastav TVL.

25. Teise võimalusena – juhul kui Euroopa Kohus peaks asuma seisukohale, et ELTL artiklitega 34 ja 36 ei ole vastuolus nõue, et TVL peab olema välja antud vastavalt direktiivile –, väidab Mac, et Ühendkuningriigis välja antud paralleelimpordi luba tuleb käsitada välja antuna „vastavalt” direktiivile, pidades silmas code rurali artiklit R. 253-52, ning seda toetas ka AFSSA positiivne otsus, kuna see põhineb direktiiviga ette nähtud teabevahetuse korral. Ta väidab, et paljud liikmesriigid, sh Prantsuse Vabariik, on lubanud taimekaitsevahendite korduvat paralleelimpordi mainitud korra alusel.

26. Prantsuse valitsus on seisukohal, et taimekaitsevahendi kohta võib paralleelimpordi loa välja anda vaid juhul, kui sellele on eksportliikmesriigis antud direktiivil põhinev TVL. See nõue on põhjendatud vajadusega säilitada paralleelimpordi korral keskkonna- ja inimeste tervise kaitse tase vähemalt samal tasemel, mis on ette nähtud direktiivis. See tingimus ei oleks täidetud, kui paralleelimpordi lihtsustatud loamenetlust kohaldataks toote suhtes, mille suhtes ei ole eksportliikmesriigis läbi viidud täielikku hindamist vastavalt direktiivi artikli 4 lõikele 1. Pealegi, kuna kohtupraktika kohaselt ei ole nõutav võrdlustoote ja paralleelselt imporditava toote täielik samasus, võib viimati nimetatu nii oma koostise, pakendamiseviisi, märgistuse kui pakendi poolest olla esimesest erinev. Kui eksportliikmesriigis ei ole läbi viidud täielikku hindamist, ei saa importliikmesriigi ametiasutustel olla kogu vajalikku teavet, et võrrelda kõnesolevat toodet võrdlustootega, millele on viimati mainitud riigis luba antud. Kui tegemist on tootega, mida imporditakse paralleelimpordi korras korduvalt, esineb oht, et see toode võib esimese, eksportliikmesriigi võrdlustootest olulisel määral erineda.

27. Prantsuse valitsus märgib, et tema seisukoht põhineb komisjoni suunistel taimekaitsevahendite paralleelkaubanduse kohta, mis tuginevad määrusele nr 1107/2009¹⁴ (edaspidi „paralleelkaubanduse suunised”), kus on öeldud, et nimetatud määruse artikli 52 põhinevat paralleelimpordi luba ei või välja anda tootele, mida imporditakse paralleelselt.

28. Lõpetuseks märgib Prantsuse valitsus ka seda, et taimekaitsevahendite paralleelkaubanduses turuleviimise kord on erand direktiivi artikli 3 lõikes 1 toodud põhimõttest, mille kohaselt taimekaitsevahendit võib liikmesriigi territooriumil turule viia ja kasutada üksnes juhul, kui selle riigi ametiasutused on eelnevalt väljastanud TVL vastavalt direktiivile. Tulenevalt erandite kitsa tõlgendamise põhimõttest ei tohiks seda korda kohaldada laiendavalt toodetele, mida imporditakse paralleelselt korduvalt.

14 — „Suunised taimekaitsevahendite paralleelkaubanduse kohta”, DG SANCO/10524/2012, 31.5.2012, eeskätt lk 4.

29. Komisjon rõhutab kirjalikes märkustes veel ühe võimalusena, et kuigi määruse nr 1107/2009 artikkel 52, mis reguleerib paralleelkaubanduse lubade andmise lihtsustatud korda, ei ole *ratione temporis* käesolevas kohtuasjas kohaldatav, võib see Conseil d'État küsimusele vastamisel olla abiks tõlgendamisaspektist.

30. Komisjon tuletab meelde, et kohtupraktikast, eeskätt otsusest kohtuasjas British Agrochemicals Association¹⁵ nähtub, et kõnesolev direktiiv ei ole taimekaitsevahendite paralleelimpordi suhtes kohaldatav ning et järelikult tuleb sellist impordi analüüsida ELTL artiklite 34 ja 36 alusel, ning liikmesriigid peavad sellegipoolest jälgima, et direktiiviga ette nähtud kohustustest ja keeldudest oleks kinni peetud. Komisjon märgib, et eeskätt kohtuotsusest Escalier ja Bonnarel¹⁶ nähtub, et juhul, kui imporditava taimekaitsevahendiga samasele tootele on importliikmesriigis turule viimise luba juba varem antud, tuleb ka toodet, mida soovitakse importida, käsitada sellisena, et see on lubatud, juhul kui see ei lähe vastuollu inimeste või loomade tervise ja keskkonna tõhusast kaitsest tulenevate kaalutlustega. Analoogselt „ühikordse” paralleelimpordiga on „topeltjuhul”, nagu käesoleva kohtuasjas käsitletu, vajalik ja piisav, kui riigi ametiasutused veenduksid, et toode oleks samane tootega, millele on direktiivile vastav turuleviimise luba juba välja antud. Kõnesoleva toote importimise absoluutne keeld kujutaks endast kaupade vabale liikumisele iseäranis jäika piirangut, mis läheks selgelt kaugemale toote samasuse kontrollimisest võrdlustootega, mille identsust ei ole Prantsuse ametiasutused käesoleval juhul pealegi kahtluse alla seadnud.

31. Komisjon täpsustas kohtuistungil oma seisukohti, selgitades et niisugune juhtum nagu põhikohtuasjas käsitletu, kus toodet, mida imporditakse paralleelselt ühte liikmesriiki, reimporditakse mainitud riigist liikmesriiki, kust seda varem eksporditi, eristub klassikalisest topeltimpordi juhtumist, mis puudutab kolme liikmesriiki. Ta on seisukohal, et ELTL artiklitega 34 ja 36 on vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid nagu põhikohtuasjas, millega on paralleelimpordi korras TVL väljastamise tingimusena ette nähtud, et reimporditud toote kohta oleks eksportliikmesriigis välja antud direktiivile vastav TVL.

V. Õiguslik analüüs

32. Conseil d'État soovib eelotsuse küsimusega Euroopa Kohtult teada sisuliselt seda, kas ELTL artikleid 34 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega ei anta paralleelimpordi luba taimekaitsevahendile, millele on eksportivas liikmesriigis väljastatud küll paralleelimpordi luba, kuid mitte vastavalt kõnesolevale direktiivile.

A. Sissejuhatavad märkused

33. Vastavalt ELTL artiklites 9 ja 11 sätestatule võtab liit oma poliitika ja tegevuse määratlemisel ja rakendamisel arvesse inimeste tervise ja keskkonnakaitse nõudeid. Lisaks on inimeste, loomade ja taimede elu ja tervise kaitsmine üks neist ELTL artiklis 36 loetletud üldisest huvist tulenevaid põhjuseid, mis võivad õigustada siseriiklikke meetmeid, millega võidakse piirata liikmesriikidevahelist kaubandust. Kohtupraktikast tulenevalt võivad niisuguseks õigustuseks olla ka keskkonnakaitsega seonduvad imperatiivsed nõuded¹⁷. Taimekaitsevahenditel, mis on mõeldud taimede kaitsmiseks kahjulike organismide eest ning ebasoovitavate taimede hävitamiseks¹⁸, ei ole taimede kasvule mitte ainult soodsad mõjud, vaid nende kasutamine võib kaasa tuua riske ja ohte inimesele, loomadele ja keskkonnale. Seega peab nende turuleviimisele tingimata eelnema toote toimekindlust, ohutust ja tõhusust puudutav analüüs.

15 — C-100/96, EU:C:1999:129.

16 — C-260/06 ja C-261/06, EU:C:2007:659.

17 — Vt viimaseks kohtuotsus: komisjon vs Austria (C-28/09, EU:C:2011:854, punkt 125 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 — Vt direktiivi artikli 2 lõige 1.

34. Paralleelkaubandus, mida nimetatakse seetõttu, et see toimub väljaspool tootjate ja tarnijate poolt loodud turustusvõrke ning paralleelselt nendega, tähendab seda, et imporditakse kaupa, mis on toodetud või ostetud niisuguses liikmesriigis, kus selle ostuhind on madalam hinnast, mis on samal tootel mõnes teises liikmesriigis, kuhu see imporditakse, eesmärgiga teenida kasumit. Kuna paralleelkaubandus puudutab autentseid tooteid ja tugineb hinnaerinevustele, tuleb seda eristada järeletehtud toodete pettusega müügist¹⁹.

35. Euroopa Kohtu praktika on paralleelimpordi suhtes olnud pigem toetav, kuna seda käsitatakse ühe turuintegratsiooni tegurina, mis tõendab konkurentsi elujõulisust. Põhimõtteliselt loob paralleelkaubandus terve konkurentsi, pakub tarbijatele hindade langetusi ning on otseselt siseturu arengu tulemus, mis tagab kaupade vaba liikumise²⁰. Nimelt kaitseb liidu õigus teatud määral paralleelimpordi, kuivõrd see soodustab kaubanduse arengut ja konkurentsi tugevdamist²¹.

36. Kuna sellist kaitset ei saa anda tervise- ja keskkonnakaitse imperatiivsete nõuete arvelt, on erinevad ülalmainitud eesmärgid (ja nende taga olevad antagonistlikud majandushuvid) paratamatult nii öelda pingeseisus, mida näitlikustab hästi ka käesolev kohtuasi. Selle raames tuleb püüda leida mainitud erinevate eesmärkide ja huvide vahel tasakaal, mis sageli on keeruline. Järgnevates punktides lühidalt esitav Euroopa Kohtu kohtupraktika põhinebki niisuguse tasakaalu otsingutel.

B. Viited kohtupraktikale, mis käsitleb loa andmist paralleelimpordi korras turule viidavatele taimekaitsevahenditel

37. Erinevalt määrusest nr 1107/2009 ei sisalda direktiiv sätteid, mis reguleeriksid taimekaitsevahendite paralleelkaubandust. Euroopa Kohus käsitles kõnesolevat teemat esmakordselt kohtuasjas British Agrochemicals Association, lüh ECPA) 2006. aasta aruandes on välja toodud, et taimekaitsevahendite Euroopa turust moodustab võltsitud toodete müük 5–7%, vt ECPA Position Paper: Counterfeiting and Illegal Trade in Plant Protection Products Across the EU and European Region, Brüssel, August 2006, ECPA, ref 15020.

22, võttes taimekaitsevahenditega kauplemise konteksti *mutatis mutandis* üle põhjendused, mida ta oli farmaatsiatoodete puhul kasutanud kohtuasjades De Peijper²³ ning Smith & Nephew ja Primecrown²⁴. Arvestades, et farmaatsiatooteid käsitleva direktiiviga ette nähtud rahvatervise kaitse ja kaubavahetuse takistuste kõrvaldamise eesmärgid²⁵ on suhtelised sarnased taimekaitsevahenditega seonduvalt, on Euroopa Kohus nentunud kahe lubade andmise korra vahel sarnasuse olemasolu²⁶.

19 — Taimekaitsevahenditele halduslike lubade andmise kord, mille tulemusena võib toode ühtedes liikmesriikides olla lubatud, kuid teistes mitte, tõi Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) kaasa varikaubanduse ja võltsingud. Euroopa Taimekaitse Assotsiatsiooni (European Crop Protection Association, lüh ECPA) 2006. aasta aruandes on välja toodud, et taimekaitsevahendite Euroopa turust moodustab võltsitud toodete müük 5–7%, vt ECPA Position Paper: Counterfeiting and Illegal Trade in Plant Protection Products Across the EU and European Region, Brüssel, August 2006, ECPA, ref 15020.

20 — Vt Euroopa Komisjoni ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat (DG), Guide pour l'application des dispositions du Traité de Lisbonne régissant la libre circulation des marchandises, 2010, lk 24; kättesaadav veebilehel: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/files7goods/docs/art_34-36/new_guide_fr.pdf

21 — Kohtuotsused Sot. Lélou kai Sia jt (C-468/06–C-478/06, EU:C:2008:504, punkt 37); X (C-373/90, EU:C:1992:17, punkt 12) ning kohtujurist Tesaro ettepanek selles kohtuasjas (EU:C:1991:408, punktid 5 ja 6).

22 — EU:C:1999:129.

23 — 104/75, EU:C:1976:67. Selles kohtuotsuses asus Euroopa Kohus seoses EMÜ asutamislepingu artiklitega 30 ja 36 seisukohale, et kuigi importliikmesriigi tervishoiu kontrolliasutustel on tänu sellele, et ravimit on varem imporditud ning asutus ise on välja andnud TVL, olemas kogu teave selle ravimi tõhususe ja ohutuse kontrollimiseks, ei ole inimeste elu ja tervise kaitsmiseks ilmselgelt vajalik, et sama ametiasutus nõuab, et teine ettevõtja, kes on importinud ravimi, mis on kõigis aspektides samane või mille erinevustel ei ole terapeutilist mõju, esitaks neile samad andmed uuesti.

24 — C-201/94 (EU:C:1996:432). Selles kohtuotsuses jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et nõukogu 26. jaanuari 1965. aasta direktiiv 65/65/EMÜ farmaatsiatooteid reguleerivate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1965, lk 369) ei ole kohaldatav farmaatsiatootele, millele on liikmesriigis antud TVL ja mille import teise liikmesriiki kujutab endast paralleelimpordi niisuguse farmaatsiatoote suhtes, millele on mainitud teises liikmesriigis TVL juba välja antud, ning seda põhjusel, et neil asjaoludel ei saa toodet käsitada tootena, mis viiakse importliikmesriigi turule esmakordselt.

25 — Eelmises joonealusel märkuses viidatud direktiiv 65/65.

26 — Kohtuotsus British Agrochemicals Association (EU:C:1999:129, punkt 30); vt ka kohtuotsus komisjon vs Saksamaa (C-114/04, EU:C:2005:471, punkt 24).

38. Euroopa Kohus on väljendanud seisukohta, et direktiiv ei kuulu kohaldamisele, „kui niisuguse taimekaitsevahendi import, millele on mõnes teises liikmesriigis direktiivile vastav TVL juba välja antud, kujutab endast paralleelimporti sellise taimekaitsevahendi suhtes, millele on importliikmesriigis antud TVL”²⁷, vaid niisugust olukorda reguleerivad kaupade vaba liikumist puudutavad sätted asutamislepingus. Kohus järeltab, et „juhul kui on välja antud kaks direktiivile vastavat TVL, ei ole [viidatud] direktiiviga taotletavad eesmärgid – kaitsta inimeste või loomade tervist ja keskkonda – kohustuslikud samal viisil”, nii et „[n]iisuguses olukorras läheks nende kõnesoleva direktiivi sätete kohaldamine, mis reguleerivad TVL-de väljaandmise korda, kaugemale sellest, mis on vajalik mainitud eesmärkide saavutamiseks ja võib osutada konkureerivaks asutamislepingu artiklis 30 [ELTL artiklis 34] toodud kaupade vaba liikumise põhimõttega ilma, et see oleks põhjendatud”²⁸.

39. Euroopa Kohus on nendest eeldustest lähtudes paralleelimpordi korras turule viidavatele taimekaitsevahenditele lubade andmiseks loonud „lihtmenetluse”, kus importliikmesriigi pädeva ametiasutuse ülesanne on kontrollida, et toode, mida soovitakse importida, „mis küll ei ole kõigis punktides samane tootega, millele on selles liikmesriigis luba juba antud, kuid on sellegipoolest sellega ühise päritoluga selles mõttes, et selle tootjaks sama valemi järgi on sama äriühing või ettevõtjad, mis on seotud või tegutsevad litsentsi alusel, on toodetud sama toimeainet kasutades ning millel on sama mõju, arvestades erinevusi, mis võivad esineda toote kasutamise seisukohast oluliste põllumajanduslike, fütosanitaar- ja keskkonnatingimuste, eelkõige kliimatingimuste osas”²⁹. Kui importliikmesriigi pädev ametiasutus tuvastab uurimise tulemusena, et kõik kriteeriumid on täidetud, „tuleb taimekaitsevahendit, mida soovitakse importida, käsitada sellisena, et see on importliikmesriigis juba turule toodud, ning järelikult peab selle suhtes kehtima TVL, mis on antud taimekaitsevahendile, mida juba müüakse, juhul kui see ei lähe vastuollu inimeste või loomade tervise ja keskkonna tõhusast kaitsest tulenevate kaalutlustega”³⁰.

40. Euroopa Kohus kordas neid põhimõtteid kohtuasjas Escalier ja Bonnerel³¹ tehtud otsuses, kus kohus nentis, et ettevõtja suhtes, kes impordib taimekaitsevahendeid üksnes omaenda põllumajandustegevuse vajadusteks ja mitte turuleviimiseks, peab kehtima paralleelimpordi korras turuleviimise loa andmise lihtsustatud kord, mida kirjeldatakse kohtuotsuses British Agrochemical Association. Kohus kinnitas seda seisukohta uuesti kohtuasjas, kus tegemist oli liikmesriigi kohustuste rikkumise hagiga Prantsuse Vabariigi vastu, kus komisjon leidis, et liikmesriigi kitsendab taimekaitsevahendite paralleelimpordi korral lihtsustatud loa andmise menetluse kasutamist põhjendamatult, lubades seda vaid juhtudel, kui import- ja võrdlustootel on ühine päritolu³². Euroopa Kohus jättis hagi rahuldamata, täpsustades et „selleks et teha kindlaks, kas toodet, millele on mõnes teises liikmesriigis antud luba vastavalt [...] direktiivile, tuleb käsitada tootena, mis on importliikmesriigis lubatud, peavad selle liikmesriigi pädevad ametiasutused kontrollima esiteks, kas [...] import kujutab endast paralleelset importi võrdlustootete suhtes, millele on importliikmesriigis TVL juba antud, ja teiseks uurima huvitatud isikute taotlusel, kas asjassepuutuva tootega seoses saab kasutada TVL, mis on antud välja võrdlustooteks olevale taimekaitsevahendile, mida selle liikmesriigi turul juba müüakse”³³.

27 — Kohtuotsus British Agrochemicals Association (EU:C:1999:129, punkt 31).

28 — *Ibidem*, punkt 32.

29 — Punkt 40.

30 — Punkt 36.

31 — EU:C:2007:659.

32 — Kohtuotsus komisjon vs Prantsusmaa (C-201/06, EU:C:2008:104).

33 — Punkt 37. Erinevalt sellest, mida Euroopa Kohus oli varem leidnud seoses farmaatsiatoodete impordiga kohtuotsuses Kohlpharma (C-112/02, EU:C:2004:208, punkt 21), järeldas ta nüüd, et Prantsuse Vabariik võis farmaatsiatootete paralleelimpordi korras loa andmisel õigustatult nõuda, et see toode ja selles liikmesriigis juba luba omav toode oleksid ühise päritoluga. Euroopa Kohus väljendas seisukohta, et kui mainitud kaks toodet ei ole ühise päritoluga, kuna nende tootjateks on kaks konkureerivat ettevõtjat, „tuleb importtoodet *a priori* käsitada võrdlustootest erinevana, seega tootena, mida viiakse importliikmesriigis turule esmakordselt”.

C. Eelotsuse küsimuse analüüs

41. Eeltoodu põgus analüüs näitab, et lihtsustatud kord turuleviimise või kasutamise loa andmiseks tootele, mida imporditakse paralleelselt võrdlustootega, tugineb eeldusele, et juhul kui teatavad tingimused on täidetud, siis tootele, mida soovitakse importida, *ei ole vaja TVL väljastada*, kuna seda „tuleb käsitada tootena, mis on importliikmesriigis *juba turule viidud*”.³⁴

42. Selles küsimuses ei ole ma veendunud, kas eespool viidatud kohtupraktikat tuleks, nagu Prantsuse valitsus esitatud märkustes välja pakub, tõlgendada kõrvalekaldumise või erandina direktiivi artikli 3 lõikes 1 väljendatud põhimõtte suhtes, mille kohaselt peab kõigile toodetele, mida soovitakse liikmesriigis turule viia, olema eelnevalt selle riigi ametiasutuste poolt välja antud direktiivile vastav luba. Mulle tundub pigem, et seda tuleks tõlgendada *kõnesoleva põhimõtte kohaldamisena* direktiivis käsitlemata juhtudele, mida liidu õiguses reguleerivad üksnes need asutamislepingu sätted, mis käsitlevad kaupade vaba liikumist. Viidatud kohtupraktikast nähtub selgelt, et lihtsustatud kontrollimenetluse eesmärk on teha kindlaks, kas toote suhtes, mida soovitakse importida, saab kohaldada TVL, mis on välja antud selle riigi turul juba müüdavale tootele³⁵. Kui see nii on, siis järelikult saab toodet, mida soovitakse importida, importliikmesriigis turustada ja kasutada *asjassepuutuva TVL alusel*, mis on direktiiviga vastavuses. Sellise järelduseni võib jõuda ka kohtuotsuse Escalier ja Bonnarel punkti 29 alusel, kus Euroopa Kohus täpsustab, et liikmesriigid peavad läbi viima lihtsustatud kontrollimenetluses nõutavad kontrolli, kuna „on kohustatud *tagama, et direktiivis sätestatud kohustusi ja keelde järgitaks*”³⁶.

43. Eespool viidatud kohtupraktikas on täpsustatud, et paralleelse impordi teel liikmesriigi territooriumile toodud taimekaitsevahendile „ei saa seega automaatselt ega absoluutselt ja tingimusteta kehtida TVL, mis on antud selle riigi turul juba olevale taimekaitsevahendile”³⁷. Esiteks peavad luba, millele eelneb kontrollimenetlus, taotlema kõik importijad sõltumata sellest, kas asjassepuutuvat toodet soovitakse importida turustamiseks või mitte. Teiseks peab toode, mida soovitakse turustada, vastama teatavatele tingimustele, mille alusel kontrollitakse tema samasust võrdlustootega. Kolmandaks, isegi kui need tingimused on täidetud, ei saa võrdlustootele välja antud TVL kehtida tootele, mida soovitakse importida, juhul kui see läheb vastuollu inimeste või loomade tervise ja keskkonna tõhusast kaitses tulenevate kaalutlustega³⁸.

44. Selles kontekstis on importida soovitava toote ja võrdlustoote samasuse kontrollimine põhimõttelise tähtsusega, kuna üksnes juhul, kui samasus on tõendatud, võib toodet, mida soovitakse importida, käsitada tootena, millele on importliikmesriigis luba antud ja mis on seega võrdlustootele antud TVL-ga hõlmatud. Kohtuasjas British Agrochemicals Association tehtud otsusega ette nähtud kontrollimehhanism põhineb ideel, et juhul kui toodet, mida soovitakse importida, võib käsitada võrdlustootega identsena ning ei esine inimeste või loomade tervise ja keskkonnakaitses tulenevaid kaalutlusi, mis välistaksid võrdlustootele antud TVL kehtimise selle toote suhtes, kujutaks see, kui importida soovitava toote importimiseks nähakse ette direktiivi artiklis 4 sätestatud uurimismenetlus, endast liikmesriikide vahelise kaubanduse piirangut, mis on ELTL artikli 34 alusel keelatud. Vaid juhul, kui importida soovitava toote ja võrdlustoote samasus on välistatud või kui seda ei saa tõendada, on importliikmesriigi ametiasutustel lubatud impordi lubamiseks nõuda (või pigem peavad nõudma) direktiivis sätestatud tingimuste järgimist³⁹.

34 — Vt kohtuotsus British Agrochemicals Association (EU:C:1999:129, punkt 36), vt ka kohtuotsus Escalier ja Bonnarel (EU:C:2007:659, punkt 32).

35 — Vt eeskätt otsus kohtuasjas Escalier ja Bonnarel (EU:C:2007:659, punkt 32).

36 — Kohtujuristi kursiiv. Vt ka sama kohtuotsuse punkt 35. Siiski leian, et kohtuotsust British Agrochemicals Association (EU:C:1999:129, punkt 36) tuleb pigem mõista erandi ja reegli kontekstis: vt selle kohta näiteks punkt 41.

37 — Otsus kohtuasjas Escalier ja Bonnarel (EU:C:2007:659, punkt 30).

38 — *Ibidem*.

39 — Vt kohtuotsused Escalier ja Bonnarel (EU:C:2007:659, punkt 30) ja British Agrochemicals Association (EU:C:1999:129, punkt 37).

45. Käesolevas kohtuasjas on küsimus selles, kas eespool kirjeldatud lihtsustatud kontrollimenetlust võib kohaldada ainult neile taimekaitsevahenditele, millele on ekspordiliikmesriigis välja antud direktiivile vastav luba.

46. Prantsuse valitsus on seisukohal, et eespool viidatud kohtupraktikast nähtub, et vastus sellele küsimusele on eitav. Ent erinevalt valitsusest ma ei leia, et viidatud kohtupraktikast nähtuks selle või vastupidise seisukoha toetuseks selgeid indikaatoreid.

47. Euroopa Kohtul on seniajani tulnud käsitleda vaid selliseid olukordi, kus paralleelselt imporditavatele toodetele on ekspordiliikmesriigis välja antud direktiivile vastav TVL, mis minu arvates selgitab terminoloogiat, mida kohus on kasutanud eespool punktides 37–39 viidatud kohtuotsuste eri punktides, mis näivad piiritlevat lihtsustatud kontrollimenetluse kasutamist seal märgitud juhtudega⁴⁰. Pealegi, kuigi eespool viidatud kohtuasja komisjon *vs* Prantsusmaa (EU:C:2008:104) algatamise aluseks oli kaebus, mis käsitles „topeltimporti” – toodet oli imporditud paralleelselt esmalt Saksamaalt Austriasse ja seejärel Austriast Prantsusmaale –, ⁴¹ puudutas Prantsuse Vabariigile etteheidetav kohustuste rikkumine imporditava toote ja võrdlustoote ühise päritolu nõuet, nii et nii poolte seisukohavõtted kui Euroopa Kohtu otsus selles kohtuasjas käsitlesid üksnes seda aspekti⁴².

48. Kohtuasjas *British Agrochemicals Association* tehtud otsuses märkis Euroopa Kohus, et kolmandast riigist pärinevat taimekaitsevahendit, millele järelikult pole direktiivile vastavat TVL välja antud, ei saa paralleelimpordi korras viia liikmesriigi turule lihtsustatud kontrollimenetluse kasutamisega, ja seda vaatamata toote tõendatud samasusele viimati nimetatud liikmesriigis luba omava tootega. Kui väita vastupidist, siis tuleks järeldada, et – lisaks eespool punktis 43 välja toodud tingimistele ja piirangutele – ühtlasi on kohtupraktika kohaselt nõutav, et selleks, et paralleelselt imporditava toote suhtes saaks kehtida võrdlustootele välja antud TVL, peab sellele olema antud *direktiivi sätetele vastav* luba liikmesriigis või EMP riigis, kust toode pärineb.

49. Siiski tundub selline järeldus olevat minu arvates ülemäärane. Euroopa Kohus, välistades lihtsustatud kontrollimenetluse kasutamise kolmandatest riikidest pärinevate toodete paralleelimpordi juhtudel, on minu arvates soovinud väita, et mainitud menetlust tuleks kohaldada vaid nendele toodetele, mis on juba varem seaduslikult mõne liikmesriigi turule viidud ja mille kohta kehtib asutamislepingu sätted kaupade vaba liikumise kohta⁴³. Seda piirangut õigustab sisuliselt asjaolu, et kuna tingimusi, mis kehtiksid taimekaitsevahendite turuleviimise suhtes, ei ole rahvusvahelisel tasandil ühtlustatud, ei esine kolmandatest riikidest pärinevate toodete puhul samu garantiisid rahvatervise, loomade tervise ja keskkonna kaitse osas mis nende toodete puhul, mille suhtes kehtib liidu tasandil ette nähtud ühtne loaandmise kord⁴⁴. Tooded, mis on saanud paralleelimpordi loa, mille liikmesriik on välja andnud lihtsustatud kontrollimenetluses, on sellise korraga hõlmatud ning pakuvad põhimõtteliselt samu tagatise kui tooted, millele on antud direktiivile vastav TVL. Kuigi nende suhtes ei ole kohaldatud direktiivile vastavat loamenetlust selles liikmesriigis, kuhu neid paralleelimpordi korras imporditi, on nad sellegipoolest selle menetluse läbinud liikmesriigis, kus nad esimest korda liidu turule viidi.

40 — Cit. Teistes punktides viitab Euroopa Kohus seevastu üldisemalt toodetele, millele on „teises liikmesriigis luba juba antud”, vt näiteks kohtuotsus *Escalier ja Bonnarel* (EU:C:2007:659, punkt 28).

41 — Kohtujuristi ettepaneku punkt 13.

42 — Märgin siiski, et Prantsuse Vabariik oli esmalt andnud käsitletavale tootele loa selle turuleviimiseks paralleelimpordi korras, kuid Prantsuse ametiasutused tunnistasid loa hiljem kehtetuks, kuna tekkinud olid kahtlused kõnesoleva toote ja võrdlustoote ühise päritolu osas.

43 — Punktid 43 ja 44.

44 — Vt punktid 41–43.

50. Prantsuse valitsus põhjendab asjaolu, et keelduti andmast paralleelimpordi luba taimekaitsevahenditele, millele ei olnud paralleelimpordi luba antud eksportliikmesriigis, sellega, et asjassepuutuvad tooted ei paku inimeste tervise ja keskkonnakaitse osas samu garantiisid kui tooted, millele on antud luba vastavalt direktiivi sätetele. Need tooted võivad eksportliikmesriigis lubatud võrdlustootest erineda koostise, pakendamiseviisi, märgistuse ja pakendi poolest, nii et importliikmesriigi ametiasutustel „ei pruugi olla kõiki andmeid, mis on vajalikud asjassepuutuva toote või toodete võrdlemiseks võrdlustootega, millele nad on loa andnud varem”.

51. Nagu ma juba eespool märkisin, eeldab paralleelimpordi loa andmine importida soovitava toote samasuse kontrollimist võrdlustootega, millele on importliikmesriigis luba antud. Nagu Prantsuse valitsus õigustatult väidab, on niisugune kontrollimine võimalik vaid juhul, kui importliikmesriigi ametiasutustel on olemas kogu selleks vajalik teave.

52. Nagu Euroopa Kohus on palju kordi rõhutanud, on ametiasutuste käsutuses üldjuhul õiguslikud ja halduslikud vahendid, millega nõuda taimekaitsevahendi tootjalt, tema esindajalt või litsentsi valdajalt, kellele on TVL välja antud, et nad esitaksid nende käsutuses oleva ja nende enda hinnangul vajalikuks peetava teabe⁴⁵. Lisaks võivad ametiasutused kasutada teavet, mis esitati tootele TVL taotlemisel⁴⁶ ja taotleda teavet selle liikmesriigi ametiasutustelt, kus importida soovitavale tootele luba välja anti⁴⁷. Kui tootele on antud luba üksnes paralleelimpordi jaoks, võib selline teave puudutada nii asjassepuutuvat toodet kui ka toodet, mis oli paralleelimpordi raames võrdlustoote rollis. Lisaks võib seda teavet direktiiviga ette nähtud teabevahetuskorra alusel saada ka liikmesriigile, kust toode esmalt eksporditi ja kus selle suhtes kehtib direktiivile vastav TVL-luba. Niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas, kus toodet, millele on ühes liikmesriigis välja antud direktiivile vastav luba, imporditakse paralleelselt sellesse liikmesriiki pärast seda, kui see on eksporditud ja imporditud paralleelselt ühte teise liikmesriiki, peaks teavet, mis on vajalik lihtsustatud kontrollimenetluses nõutava kontrolli läbiviimiseks, põhimõtteliselt olema lihtsam kätte saada, arvestades et imporditriigi võrdlustoode on seesama, mida esmalt eksporditi.

53. Neil asjaoludel ei peaks olema õigustatud absoluutne keeld paralleelimpordiks niisuguste taimekaitsevahendite puhul, mida on imporditud paralleelselt eksportliikmesriiki – st keeld, mis kehtib Prantsusmaal –, mille põhjenduseks on väide, et andmed, mis importliikmesriigile edastatakse, võivad olla ebapiisavad, või et niisugune ebapiisavus on „võimalik”, seda vähemalt mitte niisugusel juhul nagu käesolev, kus tegemist on „paralleelse reimpordiga”.

54. Seoses konkreetsemalt teabega, mis ei puuduta mitte üksnes importida soovitava toote toimeainet või toote päritolu, vaid selle muid koostisosi, pakendamiseviisi, märgistust ja pakendit, siis vastab tõele, et nagu Prantsusmaa valitsus väidab, neid ei võida olla ilmtingimata kogutud niisuguste kontrollimiste käigus, mis toimuvad eespool viidatud kohtupraktikaga ette nähtud lihtsustatud kontrollimenetluse käigus⁴⁸, kuna see menetlus on ette nähtud üksnes selleks, et teha kindlaks, kas selle toote suhtes, mida soovitakse paralleelselt importida, võib kohaldada võrdlustootele välja antud TVL.

45 — Vt kohtuotsused *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, punkt 37), *De Peijper* (EU:C:1976:67, punkt 27), ning *Smith & Nephew ja Primecrown* (EU:C:1996:432, punkt 26).

46 — Vt kohtuotsus *British Agrochemicals Association* (punkt 34).

47 — Selles osas tuleb meenutada, et direktiivi artikli 9 lõige 5 näeb ette, et liikmesriigid teevad teistele liikmesriikidele nende taotluse kättesaadavaks toimikud, mis nad on kohustatud koostama iga loataotluse kohta, edastades neile kogu sellise teabe, mis on vajalik nende täielikuks mõistmiseks. Just sellele sättele tugineski AFSSA, et saada teavet, mis oli vajalik, et kontrollida toote *Agrotech Ethephon* samasust võrdlustootega *Cerone*. Liikmesriikidevaheline *ad hoc* teabevahetusekord on ette nähtud määruse nr 1107/2009 artiklis 52.

48 — Märgin kõrvalepõikena, et tingimused, mis reguleerivad paralleelkaubanduse loa väljastamist määruse nr 1107/2009 artikli 52 alusel, on rangemad kui need, mis on määratletud kohtuasjas *British Agrochemicals Association* tehtud otsuses. Mainitud artikli lõike 3 punkt c näeb ette, et taimekaitsevahendeid käsitatakse võrdlustootega samasena, kui „nad on identsed või samaväärsed muude koostisainete, pakendi suuruse, materjali või vormi poolest, mis on seotud võimaliku ebasoodsa mõjuga vahendi ohutusele inimeste või loomade tervisele või keskkonnale”.

55. Märgin siiski, et esiteks – ainuüksi see asjaolu üksi ei välista, et mainitud kontrollimiste käigus võidi selline teave siiski saada⁴⁹ või et liikmesriik, kuhu toodet impordida soovitakse, ei võiks neid taotleda, näiteks selle toimiku vahendusel, mis esitati TVL taotlemisel liikmesriigis, kust asjassepuutuvat toodet esmalt eksporditi. Toote paralleelse reimportimise juhtudel on see teave põhimõtteliselt kergesti leitav võrdlustoote toimikust liikmesriigis, kuhu toodet reimporditakse.

56. Teiseks toon välja, et taimekaitsevahendite paralleelimpordi käsitlevates õigusnormides, mis kehtisid Prantsusmaal keeldumisotsuse kuupäeval, ei olnud ette nähtud, et lihtsustatud loamenetluses läbi viidavad kontrollimised peaks puudutama ka impordida soovitava toote muid koostisosi ja pakendamiseviisi, kontrollida tuli üksnes andmeid, mis olid nõutavad tulenevalt kohtuasjas British Agrochemicals Association tehtud otsusest. Järelikult sel ajal, kui AFSSA võttis seisukoha põhikohtuasjas käsitletava toote paralleelimpordi lubamise suhtes, ei olnud neid elemente puudutatud kontroll nõutav.

57. Kolmandaks, juhul kui importliikmesriigi ametiasutused peaksid kontrollimenetluse tulemusena nende käsutuses oleva teabe põhjal järeldama, et tootes, millele luba taotletakse, on eelnevate paralleelimportimiste ajal tehtud muudatusi, nii et toodet ei saa pidada paralleelselt imporditavaks kõrvuti võrdlustootelega, või kui ametiasutused peaksid asuma seisukohale, et kasutatavad andmed ei ole piisavad, et tõendada toote samasust võrdlustootelega, või ka juhul kui nad peaksid leidma, et toote puhul ei ole garanteeritud inimeste või loomade tervise või keskkonna kaitse adekvaatsel tasemel, võivad nad õigustatult jätta impordiloa taotluse rahuldamata.

58. Neid asjaolusid arvestades ei saa Prantsuse valitsuse argumendid, mis puudutavad väidetavaid raskusi seoses sellega, et toote puhul, mida on paralleelimporditud korduvalt ja millesse võib olla tehtud muudatusi selle koostise ja/või pakendamiseviisi osas, võib olla keeruline hinnata niisuguste võimalike muudatuste potentsiaalset negatiivset mõju, olla õigustuseks reimpordi absoluutsele keelule, vähemalt mitte niisuguse juhul nagu põhikohtuasjas käsitletu.

59. Mõne teatud toote impordi absoluutne keeld kuulub määratlusest tulenevalt ELTL artikli 34 kohaldamisalasse ja kujutab endast kaupade vaba liikumise suhtes kõige takistavamad meetodid, mida liikmesriik võib ELTL artikli 36 ette nähtud eesmärkide taotlemisel võtta. Kui asjassepuutuva liikmesriigi ametiasutused keelduvad süstemaatiliselt väljastamast lube, mis on impordimiseks vajalikud niisuguste toodete puhul, mille suhtes kehtib halduslik lubade väljastamise kord, et neid oleks võimalik selles liikmesriigis turustada ja kasutada, kujutab see endast niisuguse keeluga samaväärse mõjuga meetodid. Üldiselt ei saa niisugust, absoluutse loomuga impordi- või kasutuskeeldu pidada proportsionaalseks, kui esineb alternatiivseid meetmeid, mida võidakse kasutada nende eesmärkide täitmiseks, millele asjassepuutuv liikmesriik osutab, kuid mille mõju liidu sisekaubandusele on vähem piirav⁵⁰. Nagu komisjon on kirjalikes märkustes õigustatult meenutanud, on Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuasjas Escalier ja Bonnarel (EU:C:2007:659) tehtud otsuses täpsustanud, et riigi ametiasutuste ülesanne on „kontrollida, et tingimata oleks kinni peetud ühenduse õigusnormide peamisest eesmärgist, milleks on inimeste või loomade tervise ja keskkonna kaitsmine”, „proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt on nõutav, et kaupade vaba liikumise kaitseks tuleks kõnesolevaid õigusnorme kohaldada niivõrd, kui see on vajalik keskkonnakaitse ja inimeste või loomade tervise kaitse põhimõtete õigustatud järgimise huvides”.

49 — Nagu eelmises joonealusel märkuses selgitatud, peab see teave olema kindlasti ära toodud paralleelimpordi loa taotlemisel vastavalt määruse nr 1107/2009 artiklile 52.

50 — Vt näiteks kohtuotsused komisjon vs Belgia (C-100/08, EU:C:2009:537) ja Kakavetsos-Fragkopoulos (C-161/09, EU:C:2011:110).

60. Kõigist eeltoodud põhjustest lähtuvalt olen seisukohal, et kõnesolevad siseriiklikud õigusnormid, millega välistatakse see, et tootele antaks paralleelimpordi luba lihtsustatud kontrollimenetluses, mis on ette nähtud kohtuasjas British Agrochemicals Association (EU:C:1999:129) tehtud otsuses taimekaitsevahendite puhul, mis pärinevad teisest liikmesriigist, kuhu need on imporditud paralleelimpordi korras Prantsusmaalt, ning mis seeläbi takistavad nende reimportimist sellesse liikmesriiki, lähevad kaugemale sellest, mis on vajalik inimeste või loomade tervise ja keskkonna kaitsmiseks.

VI. Ettepanek

61. Eeltoodut arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Conseil d'État' esitatud eelotsuse küsimusele järgmiselt:

ELTL artiklitega 34 ja 36 on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud tingimus, et taimekaitsevahendile, mida soovitakse reimportida nimetatud liikmesriiki pärast seda, kui see oli imporditud paralleelselt ühte teise liikmesriiki, peab paralleelimpordi korras turule viimise loa andmiseks olema ekspordiriigis antud turuleviimise luba, mis vastab nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiivile 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta.